

Fylkesting for ungdom 2019

Skal sjølvsagt bli ei fin framside når kommunikasjonsavdelinga slepp fylkes sin nye grafiske profil :)

01.-03. november 2019

Tingdokument

INNHALD

VELKOMEN TIL FYLKESTING FOR UNGDOM VESTLAND 2019	3
PROGRAM 01.-03. NOVEMBER 2019	5
KØYREREGLAR FOR FYLKESTING FOR UNGDOM	8
SAKLISTE FOR FYLKESTING FOR UNGDOM VESTLAND 01.-03. 2019	9
Sak 1/19 Opning.....	9
Sak 2/19 Namneopprop og godkjenning av fullmakter	9
Sak 3/19 Godkjenning og innkalling av sakliste	9
Sak 4/19 Val av møteleiar	9
Sak 5/19 Godkjenning av forretningsorden	9
Sak 6/19 Val av protokollskrivarar	9
Sak 7/19 Val av protokollunderskrivarar	9
Sak 8/19 Val av tellekorps	10
Sak 9/19 Val av uttalenemnd	10
Sak 10/19 Val av valkomité	10
Sak 11/19 Behandling av køyrereglar for fylkesting for ungdom Vestland 2019	10
Sak 12/19 Behandling av vedtekter for fylkesting for ungdom Vestland og Vestland ungdomsutval ..	10
Sak 13/19 budsjett 2020	11
Sak 14/19 Behandling av ungdommens planprogram 2020	11
Sak 15/19 Val av Vestland ungdomsutval (VU) 2020	11
FORRETNINGSORDEN	12
REGLEMENT FOR FYLKESTING FOR UNGDOM OG VESTLAND UNGDOMSUTVAL	13
VEDTEKTER FOR FYLKESTING FOR UNGDOM OG VESTLAND UNGDOMSUTVAL	15
UNGDOMMENS PLANPROGRAM FOR VESTLAND – FORSLAG TIL RAMME	21
FYLKESTING FOR UNGDOM FRÅ A TIL Å	23
NOTAT:	26

Velkomen til fylkesting for ungdom Vestland 2019

Det er ei glede å ynskje deg velkomen til fylkesting for ungdom Vestland 2019 (FFU). Dette fylkestinget markerar eit historisk fylkesting når vi no skal legge ned det gamle og opprette eit heilt nytt fylkesting for ungdom Vestland! Det er Scandic Hotell Kokstad i Bergen som er staden for møtet mellom engasjerte ungdommar frå heile Vestland. Det er mange som kjem til eit fylkesting for ungdom for første gong i år, og Ungdommens fylkesutval (UFU) og ungdomspolitisk utval (UPU) frå Sogn og Fjordane oppmodar alle til å syte for at alle deltakarar får ei hyggeleg helg.

Du får ein del dokument i dette heftet som er meint for å rettleie deg gjennom fylkesting for ungdom. Her er ein oversikt over dokumenta:

1. Tingdokument:

- a. *Program*: Her får de ei oversikt over kva som skal skje i helga, med tidspunkt. Det er viktig å følge med på programmet, og komme tidsnok til dei ulike øktene. Det er og viktig å sjå til at de ikkje må dra før etter at programmet er ferdig på sundag.
- b. *Køyrereglar for fylkesting for ungdom*: Reglar som alle på Ungdommens fylkesting må følge. Vert vedteke av fylkesting for ungdom.
- c. *Sakliste*: Dette er oversikta over sakene som vert handsama på fylkesting for ungdom. Merk at dei fleste sakene vert handsama under konstitueringa, som skjer allereie fredag. Dette betyr at dersom du har alternative forslag til nokre av desse sakene må du vere klar til å fremje dei under konstituering.
- d. *Forretningsorden*: Dette seier noko om korleis sakshandsaminga skjer og korleis du teiknar deg til debatt, osv. Denne trer i kraft under konstitueringa.
- e. *Budsjett 2020*: Budsjettet fortel korleis Ungdommens fylkesutval (UFU) og ungdomspolitisk utval føreslår at ein skal bruke pengar i 2020 og vert vedteke av fylkesting for ungdom.
- f. *Ungdommens fylkesting frå A til Å*: Her er ein del forklaringar til språket som vert brukt på fylkesting for ungdom og som kan vere bra å kjenne til før du kjem til tinget.
- g. *Reglement for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval*: Vestland fylkesting har vedteke reglement for fylkesting for ungdom Vestland og Vestland ungdomsutval.
- h. *Vedtekter for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval*: Dette vert presentert for fylkesting for ungdom og vert vedteke under konstitueringa. Dersom du har forslag til endringar må dette fremmast under konstitueringa.

2. Ungdommens planprogram 2019:

Dette er planprogrammet som UFU og UPU har jobba etter i 2019, vedteken på Ungdommens fylkesting Hordaland 2019 og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane 2019. Planprogramma finn du i sakspapira for ungdommens fylkesting Hordaland og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane.

3. Ungdommens planprogram 2020:

Fylkesting for ungdom vert beden om å lage eit nytt planprogram for fylkesting for ungdom. I dette dokumentet vil du finne dei ramma ein tenkjer seg at planprogrammet skal utformast etter. Prosessen for korleis dette skal gå føre vert forklart på fylkesting for ungdom.

I løpet av helga kjem valkomiteen til å prate med alle som ønskjer å stille til Vestland ungdomsutval (VU) i 2019/2020. Alle som er delegatar på fylkesting for ungdom har moglegheit til å stille til val. Å vere medlem i VU vil vere givande, spennande og lærerikt, men kan og vere tidskrevjande i periodar. Tenk gjennom om det er noko for deg, og meld din interesse for valkomiteen dersom du er interessert. Du får informasjon om

korleis dette går føre seg på fylkesting for ungdom. Dersom du har spørsmål om det å delta i fylkesting for ungdom kan du spørje dei som sit i UFU eller UPU no.

Du vil få utlevert alle tingdokument i papir på fylkesting for ungdom. Det vil vere trådløst internett i møtesalen. Det er fint om alle tek på seg fine klede til middagen på laurdagen. Dersom du har allergiar eller det er noko anna hotellet bør vere klar over, er det fint om du gjer beskjed til Silje Lyngstad eller Guro Høyvik.

Da er det berre å ynskje dykk god lesing og eit triveleg fylkesting for ungdom 2019!

Med vennleg helsing

Silje Lyngstad
Rådgjevar
Hordaland fylkeskommune

Guro Høyvik
Seniorrådgjevar
Sogn og Fjordane fylkeskommune

Program 01.-03. november 2019

FREDAG

12:00-13:30	Registrering og innsjekk m/lunsj
13:30-13:40	Opning av Ungdommens fylkesting Hordaland og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane.
13:40-13:50	Velkomsttale og konstituering
13:50-14:30	Saksbehandling og avvikling av Ungdommens fylkesting Hordaland og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane.
14:30-15:00	Pause. Innsjekk for dei som ikkje har rukket det.
15:00-15:15	Opning av fylkesting for ungdom Vestland v/ fylkesordførar.
15:15-15:30	Velkomsttale v/avgått leiarar i Ungdommens fylkesting Hordaland og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane.
15:30-16:00	Konstituering av fylkesting for ungdom Vestland
14:30-15:30	Bli-kjent-leikar
15:30-16:30	Gjennomgang av vedtekter for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval (VU)
16:30-16:45	Pause
16:45-17:45	Arbeid med forslag til ungdommens planprogram
17:45-18:30	Inspirasjonsforedrag – å vere ein engasjert ungdom!
18:30-20:00	Pause før middag
20:00-21:30	Middag
21:30-01:00	Sosialt

Laurdag

08:00-09:00	Frukost
09:00-09:05	Start
09:05-10:00	Besøk av mobbeombodet i Vestland
10:00-12:30	Skolering - debatt – halde innlegg/svare på replikk - Visjon og verdiar for FFU Vestland - Korleis drive eit ungdomsråd i kommunen
12:30-13:15	Lunsj
13:15-13:50	Arbeid med forslag til ungdommens planprogram
13:50-14:00	Pause
14:00-16:00	Arbeid med forslag til ungdommens planprogram
16:00-16:30	Sosial aktivitet
16:30-17:30	Forslag og debatt
17:30-17:40	Pause
17:40-18:10	Forslag og debatt
18:10-20:00	Pause før middag
20:00-21:30	Formell middag
21:30-01:00	Sosialt

Søndag

07:30-08:30	Frukost
09:00-09:10	Start
09:10-09:20	Sosial aktivitet
09:20-09:30	Presentasjon av voteringsorden
09:30-11:00	Saksbehandling og val
11:00-11:15	Pause og utsjekk
11:15-12:45	Saksbehandling og val
12:45-13:00	Avslutning
13:00	Lunsj og heimreise

Køyrereglar for fylkeesting for ungdom

Fylkeesting for ungdom er eitt rusfritt arrangement. Deltakarar som bryt dette kravet vert sende heim, på eiga rekning. Om dette gjeld ein person på under 18 år vil fylkeskommunen orientere føresette. Dersom ein på noko tidspunkt må forlate hotellet skal dette avtalast med ungdommens fylkesutval eller ungdomspolitisk utval på førehand, og ein skal gje beskjed når ein går og når ein kjem attende. Hærverk eller anna skade på hotellet sin eigedom går på eiga rekning. Alle deltakarar er pliktige til å stille presis til møtestart, også etter pausar. Delegatar skal ikkje reise heim før møteslutt, med mindre anna er avtalt.

Alle deltakarane er gjestar på Scandic hotell Kokstad, og skal følgje det reglementet som er der, m.a. med omsyn til nattero og branntryggleik. Av omsyn til andre gjestar på hotellet skal deltakarar på fylkeestinget ikkje opphalde seg i gangane etter kl. 22:00. Det kjem til å være trådlaust internett på hotellet. Vi ser helst at mobilbruk føregår i pausane.

Sakliste for fylkesting for ungdom Vestland 01.-03. 2019

SAK 1/19 OPNING

ved fylkesordfører i Vestland Jon Askeland og leiar av UFU, Oda Medhus, og UPU, MartheTeigen Refsnes.

SAK 2/19 NAMNEOPPROP OG GODKJENNING AV FULLMAKTER

ved administrativ leiing på fylkesting for ungdom, Silje Lyngstad og Guro Høyvik.

SAK 3/19 GODKJENNING OG INNKALLING AV SAKLISTE

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom godkjenner innkallinga og innstilling til sakliste.

SAK 4/19 VAL AV MØTELEIAR

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vel:
Rune Nygård
Oda Mo Eikefet?

SAK 5/19 GODKJENNING AV FORRETNINGSORDEN

Sjå tingpapira for Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til forretningsorde.

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom godkjenner forretningsorden.

SAK 6/19 VAL AV PROTOKOLLSKRIVARAR

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vel:
Silje Lyngstad, Vestland fylkeskommune
Marielle Solheim, Vestland fylkeskommune

SAK 7/19 VAL AV PROTOKOLLUNDERSKRIVARAR

Fylkesting for ungdom gjer slikt val av protokollunderskrivarar:

.....
.....

SAK 8/19 VAL AV TELLEKORPS

Fylkesting for ungdom gjer slikt val av protokollunderskrivarar:

.....
.....

SAK 9/19 VAL AV UTTALENEMND

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vel:
Leander Sunde
Sofie Krumsvik
Ida Heggland

SAK 10/19 VAL AV VALKOMITÉ

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vel:
Marthe Teigen Refsnes
Anna Elisabeth Øyrehagen Akselvoll
Malene Kristine Meidell Alsaker
Jonas Askeland

SAK 11/19 BEHANDLING AV KØYREREGLAR FOR FYLKESTING FOR UNGDOM VESTLAND 2019

Sjå tingpapira for Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til forretningsorde.

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vedteke køyrereglat for fylkesting for ungdom Vestland 2019.

SAK 12/19 BEHANDLING AV VEDTEKTER FOR FYLKESTING FOR UNGDOM VESTLAND OG VESTLAND UNGDOMSUTVAL

Sjå tingpapira for Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til forretningsorde.

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom vedtek vedteker for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval slik dei ligg føre.

SAK 13/19 BUDSJETT 2020

Vestland fylkeskommune sitt forslag til budsjett er ikkje offentlig på det tidspunkt fylkesting for ungdom finn stad. Det er difor ikkje mogleg å legge fram eit budsjett. Dette inneber at Vestland ungdomsutval vil måtte sette opp budsjett når tala frå fylkeskommunen er klare.

Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til vedtak:

Fylkesting for ungdom gjev fullmakt til Vestland ungdomsutval i samband med oppsett av budsjett for 2020. Vestland ungdomsutval skal presentere eit fullstendig budsjett og rekneskap ved neste fylkesting for ungdom Vestland 2020/2021.

SAK 14/19 BEHANDLING AV UNGDOMMENS PLANPROGRAM 2020

Sjå tingpapira for Ungdommens fylkesutval Hordaland og ungdomspolitisk utval Sogn og Fjordane si innstilling til ramme for ungdommens planprogram.

Fylkesting for ungdom vedtek slik ungdommens planprogram for Vestland:

.....

SAK 15/19 VAL AV VESTLAND UNGDOMSUTVAL (VU) 2020

Valkomiteen legg fram si innstilling til nytt Ungdommens fylkesutval på Ungdommens fylkesting.

Forretningsorden

1. Møtet vert leia av to møteleiarar som vert valt av fylkesting for ungdom.
2. Møteleiarane si rolle under fylkesting for ungdom er å styre debatten. Det er møteleiarane sitt ansvar å passe på tida, slik at ein har tid til å gjennomføre alle sakene på fylkesting for ungdom i høve til programmet.

Før debatten skal møteleiarane orientere om korleis ein teiknar seg til debatt. Dei skal halde oversikt over kven som har ordet, samt bestemme tal på replikkar per sak. Møteleiarane har ansvar for at sakene på sakslista vert gjennomført i samsvar med vedtektene. Møteleiarane kan gjere mindre endringar i sakslista og program, dei kan fremje forslag om strek i debatten, og leggje inn pausar der det passer seg. Møteleiarane skal til ei kvar tid vere objektive og nøytrale.

3. Alle tilleggs- og endringsforslag må fremjast frå talarstolen og leverast skriftleg til møteleiarane. Forslag til ungdommens planprogram må leverast inn før kl. 21:00 laurdag kveld.
4. Representantar som ynskjer å halde innlegg i debatten, viser dette til møteleiarane ved å løfte delegatskiltet sitt i veret.
5. Møteleiarane opplyser kven neste talar er når ein delegat får ordet.
6. a. Under eit innlegg kan andre delegatar be om ein replikk. Replikkordskiftet gjennomførast før neste innlegg. Innleggshaldar kan, etter replikkane, halde svarreplikk.
b. Taletida på innlegg skal ikkje vere lengre enn tre minutt. Kvar representant kan få ordet inntil to gonger i same sak, då med maksimalt tre og to minutt. Ein replikk varer maksimalt eitt minutt.
7. Saksopplysningar teiknast ved å markere ein «T» med delegatskiltet og ei flat hand. Desse slepp til etter innlegg og før replikkordskifte.
8. Når det framsetjast forslag om strek frå møteleiar, skal nye talarar få høve til å teikne seg før strek vert sett.
9. Votering går føre seg ved å rekke opp delegatskilt. Ved personval skal skriftleg votering utførast dersom nokon av delegatane krev det.
10. Protokollen førast av protokollskrivarar. Etter møteslutt skal protokollen signerast av protokollskrivarane og to protokollunderskrivarar.

Reglement for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval

Vedteke på Vestland fylkesting 15.10.2019

Medverknadsorgana fylkeseldrerådet, rådet for menneske med nedsett funksjonsevne og fylkesting for ungdommen skal ha ei rådgjevande rolle i den fylkeskommunale verksemda og skal ha rett til å uttale seg i saker som gjeld eldre, personar med funksjonsnedsetting og ungdom.

Medverknadsorgana er oppretta i medhald av kommunelova § 5-12.

Medverknadsorgana sine oppgåver, saksbehandling og organisering blir regulert i forskrift gitt av departementet.

1. Samansetjing

Fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval

Fylkesting for ungdom har 86 medlemmer, med to representantar frå alle kommunale ungdomsorgan i fylket. Medlemene av fylkesting for ungdom skal på valtidspunktet ikkje ha fylt 19 år.

Vestland ungdomsutval er fylkesting for ungdom sitt utførande organ. Utvalet skal veljast av fylkesting for ungdom og det kan ikkje veljast medlemmer utanfor fylkesting for ungdom sine representantar/delegatar. Utvalet skal bestå av 9 medlemmer. Det skal og veljast sju varamedlemmer kor dei tre første har møteplikt. Medlemene av Vestland ungdomsutval skal på valtidspunktet ikkje ha fylt 19 år.

Vestland ungdomsutval peikar sjølv ut leiar og nestleiar som skal veljast ut mellom medlemene. Varamedlemmer kan ikkje bli vald som leiar eller nestleiar.

Vestland ungdomsutval skal ha ein valperiode på inntil to år.

2. Oppgåver

- a. Medverknadsorgana kan innafor sitt arbeidsområde
 - Gi uttale til forslag til økonomiplan og årsbudsjett
 - Gi uttale til regionale planar som angår eldre, personer med funksjonsnedsetting og ungdom
 - Gi uttale til saker som andre fylkeskommunale organ legg fram
 - Gi råd i alle saker som gjeld levevilkår for eldre, menneske med nedsett funksjonsevne og ungdom knytt til fylkeskommunal verksemd.
 - Arbeide for å utvikle eigen organisasjon og verksemd.

Medverknadsorgana kan på eige initiativ ta opp saker som er relatert til fylkeskommunal verksemd.

Årsmelding frå medverknadsorgana vert lagt fram for fylkestinget innan 1. juli kvart år. Fylkesting for ungdom skal i tillegg leggje fram protokoll frå deira fylkesting samt det nye handlingsprogrammet.

Medverknadsorgana skal ikkje behandle saker som gjeld enkeltpersonar.

- b. Saker der medverknadsorgana har avgjerdsmynde
 - Saker som gjeld eigen organisasjon, til dømes budsjett.
- c. Saker der medverknadsorgana gjev råd
 - Saker til fylkeskommunal verksemd med verknad for eldre, menneske med nedsett funksjonsevne og ungdom.

d. Fråsegner

- Medverknadsorgana kan innanfor sitt arbeidsområde gje sjølvstendige fråsegner, både til fylkeskommunale organ og eksterne organ.

3. Arbeidsform

Medverknadsorgana skal ha minst seks møter kvart år og elles etter behov. Fylkeseldrerådet og råd for menneske med nedsett funksjonsevne kan i tillegg velje å ha eit arbeidsutval (AU) bestående av leiar og nestleiar. AU vil i tilfelle møte i forkant av dei ordinære møta.

Vestland fylkeskommune sitt ansvar er å:

- Leggje fram saker som angår eldre, menneske med nedsett funksjonsevne og ungdom på eit så tidleg tidspunkt at rådet si uttale kan ha moglegheit til å påverke utfallet av saka.
- Auke kompetansen til medverknadsorgana i samband med administrative og politiske prosessar.
- Syte for eit tilfredsstillande sekretariat slik det kjem fram av kommunelova § 5-12 og forskrift knytt til denne.
- Nemne opp ein politisk kontaktperson for ungdommens fylkesting.

4. Saksbehandling

For medverknadsorgana gjeld *Reglementet for saksbehandling* så langt det passar.

Vedtekter for fylkesting for ungdom og Vestland ungdomsutval

Dette er forslag til vedtekter som har vore handsama på ungdommens fylkesting Hordaland og fylkesting for ungdom Sogn og Fjordane. Dei vil verte endeleg vedteke på fylkesting for ungdom Vestland 2019.

Innstilling til vedtekter for framtidig Vestland ungdomsutval

§ 1 Føremål

Vestland ungdomsutval (VU) er arbeidsutvalet til fylkesting for ungdom (FFU) i Vestland fylke. VU arbeider etter mynde frå fylkesting for ungdom. VU følgjer opp vedtak gjort av fylkesting for ungdom og rapporterer til FFU om måten dei har følgd opp vedtaka sidan førre FFU. VU skal fungere som referansegruppe i arbeidet med fylkeskommunale planar og saker som gjeld born og ungdom.

§ 2 Val og samansetnad

Vestland ungdomsutval (VU) skal bestå av ni medlemmer (sju medlemmer, leiar og nestleiar). Desse vert valde på fylkesting for ungdom. Det skal også veljast sju varamedlem. Fire av medlemmane skal veljast for to år, medan dei fem resterande medlemmane har i likheit med vara ein valperiode på 1 år. Dette for å halde kontinuitet i utvalet. Det skal veljast ny leiar og nestleiar kvart år.

Medlemmane i VU skal vere 14-19 år gamle. Ein 19-åring kan bli valt inn for to år, medan ein 13-åring som fyller 14 år gamal det året tingsetet finner stad kan bli medlem.

Det skal vera ein balansert samansetjing frå by og distrikt. Ved val av det komande VU skal det også takast hensyn til geografisk spreing, alder, eigenskapar og kontinuitet. Kjønnbalansen skal vera u høve likestillingslova som seier at i utbal med seks til åtte medlemmer skal kvart kjønn vera representert med minst tre. Kjønnbalansen skal fordelast med å sjå måle kjønnbalansen for medlem og varamedlem kvar for seg.

§ 3 Arbeidsområde

VU skal rapportere til fylkesting for ungdom om framgangen av vedtaka som vart gjort under fylkesting for ungdom ved førre tingsete, gjennom ei årsmelding. VU skal bruke malen for årsmelding som er utarbeidd av fylkeskommunen.

VU skal vere referansegruppe i fylkeskommunen sitt arbeid med planar og saker som vedkjem born og unge.

VU skal planlegge og gjennomføre årlege fylkesting for ungdom (FFU) og nettverkssamling for ungdomsråd (NVS)

VU skal arbeide med saker det er naturleg å ta opp og som det er naturleg å engasjere seg i, på fylkesnivå.

VU skal arbeide for å styrke samarbeidet med barne- og ungdomsorganisasjonane.

VU skal ha ei fadderordning for, og ha jamleg kontakt med ungdomsråda/kommunane i fylket.

VU skal ha jamleg kontakt med fylkeskommunen og fordeler ansvar for dei ulike avdelingane mellom seg. Det skal bli oppretta kontakt mellom VU og avdelingane, og VU skal få innsyn i saker som føregår i fylkeskommunen som angår born ungdom.

VU skal innad i utvalet organisere seg på same vis som fylkeskommunen, til den grad dette er mulig. Leiar og nestleiar har eit overordna ansvar.

§ 4 Møter

Vestland ungdomsutval fastset eigen møteplan. I utgangspunktet skal dei ha seks ordinære møter i året, i tillegg til nettverkssamling for ungdomsråd og fylkesting for ungdom. Det første møtet etter fylkesting for ungdom skal vera eit fysisk møte, der eit av føremåla er å verte kjende med dei kvarandre og kontaktpersonen frå fylkeskommunen, for å skape eit best mogleg samarbeid for det kommande året.

På møta skal medlemmane, i tillegg til tre fyste varamedlem, møte. Dette er for å halde vara oppdatert på arbeidet VU gjer, slik at utvalet ikkje vert svekka om eit medlem melder forfall.

Møta skal leggjast opp slik at reiseruta for kvar einskild ikkje vert for lang. Det bør vere møter fordelt i heile fylket, visste dette er praktisk for Vestland ungdomsutval. Det skal i hovudsak leggjast opp til kollektivtransport til møta.

Ved nettverkssamlinga og Fylkesting for ungdom skal alle medlemmane og varamedlemeren vera tilstade.

§ 5 Vedtak under møtet

Utvalet kan gjere vedtak når minst seks av er tilstade. Vedtak gjort med simpelt fleirtal. Om det ikkje er fleirtal, har leiar dobbel stemme.

§ 6 Møteplikt og forfall

Dersom ein ikkje har gyldig grunn til forfall, har medlemmane plikt til å delta i utvalet sine møter og utvalet sitt arbeid. Forfall skal meldast til leiaren eller til sekretæren snarast råd, men seinast fire dagar før møtet slik at leiar kan kalle inn varamedlem.

§ 7 Vurdering og ev. fritak

Å vere medlem av Vestland ungdomsutval medfører ansvar, både for å delta på møter i utvalet, og melde ifrå i god tid dersom ein ikkje kan delta på eit møte og å følgje opp dei arbeidsoppgåvene ein vert tillagt.

Medlemmar som ikkje møter utan å ha gyldig forfall på to møter, inkl. nettverkssamling for ungdomsråd og fylkesting for ungdom, eller ikkje melder forfall til same tal møter, og gjentekne gonger ikkje gjer arbeidsoppgåvene sine bør vurdere / kan oppmodast av dei resterande medlemmane i VU til å søkje om fritak frå sitt verv i Vestland ungdomsutval.

Det er fylkesting for ungdom som avgjer om eit medlem i VU skal få fritak frå vervet sitt. Valnemnda skal få melding om at ein medlem søkjer fritak frå sitt verv, slik at dei kan komme med framlegg til vedtak for FFU. FFU gjer deretter vedtak over om medlemmen kan får fritak frå vervet sitt i VU. Dette angår medlemmar som er vald for to år.

Om nokon av medlemmane av VU ynskjer å trekkje seg frå vervet sitt, må vedkomande gje skriftleg beskjed til leiar og sekretær. Dette vert viteringssak på neste møte i VU.

Dersom medlemmane får fritak er det VU som supplerer den ledige plassen ut frå varalista. Ein skal nytte den prioriterte rekkefølga av vara rekkefølga ved supplering av medlemmane til VU.

Om ein ynskjer å trekkje seg frå vervet ein har (leiar, nestleiar, medlem), kan VU vedta å fordele verva annleis. Eit slikt bytte skal vere ei viteringssak og er gjeldande etter den datoen VU vedtek.

§ 8 Møteleiing

Leiar av VU skal vere møteleiar. Dersom leiar ikkje kan stille på møtet skal nestleiar fungere som møteleiar. Visst begge desse er vekke, skal Vestland ungdomsutval stemme over kven som skal leie møtet.

Referenten på møtet er den fylkeskommunalt tilsette. Denne personen skal ha ei støttande rolle i møtet, og skal skrive referata frå møte og protokoll om det ikkje er andre ynskjer. Referata bør vere utvalet i hende før neste møte. Denne personen har talerett i alle saker, men bør unngå å fremme eigne politiske meiningar. Dette er det møteleiaren si oppgåve å følgje opp.

§ 9 Innkalling og sakliste

Vestland ungdomsutval skal verte kalla inn skriftleg med minst sju dagar varsel. Saksdokumenta vert sende til medlemmane, varamedlemmane og eventuelt andre til same frist. Dersom ingen medlemmer seier i mot, kan VU handsame saker sjølv om dei er sendt ut etter fristen.

Leiinga set opp sakliste saman med sekretær om ynskjeleg før kvart enkelt møte. Saklista skal liggje ved innkallinga. Saklista skal, som utgangspunkt, vedtakast i den rekkjefølgja ho ligg føre, men VU kan vedta å endre denne.

§ 10 Ugildskap

For ugildskapen til medlemene gjeld reglande i forvaltningslova kap. II og kommunelova § 40 nr.3. Medlemar som er ugilde deltek ikkje ved handsaming av saka og forlèt møtet dersom det er eit lukka møte.

§ 11 Økonomi

Målet med Vestland ungdomsutval er at alle skal kunne vere med, uavhengig av økonomisk bakgrunn eller personleg økonomisk situasjon.

Medlemene skal ikkje ha utgifter knytt til transport, deltaking og opphald på VU sine møter eller når dei representerer VU i andre samanhengar enn ordinære møter.

Til møta knytt til jobb for VU vert det gjeve reiserefusjon.

Medlemene i Vestland Ungdomsutval får telefongodtgjersle på kroner 1 000,- kvart år, medan leiar og nestleiar får kroner 2 000,-. Desse summene skal regulerast i samsvar med konsumprisindeksen fyste gong den 1. januar 2020, og den 1. januar kvart år framover.

§ 12 Endring av vedtektene

Endringar i vedtektene vert gjort av fylkesting for ungdom i Vestland med $\frac{2}{3}$ fleirtal.

Endringar i vedtektene tek til å gjelde i det dei vert vedtekne av fylkesting for ungdom i Vestland.

Innstilling til vedtekter for fylkesting for ungdom

§ 1 Innleiande føresegner

§ 1-1 Namn

Det offisielle namnet er "Fylkesting for Ungdom" avkorta som "FFU". I dei fleste høve er det naturleg å leggje til "Vestland". Logoen er den same som fylkeskommunen.

§ 1-2 Føremål

Fylkesting for ungdom (FFU) er det øvste talerøyet for ungdom i Vestland fylke. Fylkesting for ungdom skal arbeide med å ivareta ungdom i Vestland sine interesse for å auke samfunnsengasjementet hjå ungdommen. FFU er eit demokratisk organ for å fremja ungdomsmedverknad. I tillegg skal det stimulere til politisk engasjement samt for opplæring og erfaring i demokratiske prosessar, og få innsyn i demokratiet som styresform og folkestyret som grunnverdi.

§ 1-3

Fylkesting for ungdom kan sjølv ta opp saker dei ynskjer å fremje med administrasjonen og/eller politiske organ i fylkeskommunen

§ 2 Sjølve tinget

§ 2-1

Fylkesting for ungdom sine møter er opne for alle som er interesserte.

§ 2-2

Fylkesting for Ungdom skal ha ein årsmøtefunksjon ovanfor Vestland Ungdomsutval, der VU rapporterer til FFU om sitt arbeid i løpet av året. FFU skal behandle fjordårets regnskap, årsmelding og forslag til budsjett for komande periode.

§ 2-3

FFU lagar og vedtek eit Ungdommens Planprogram for kva saker VU skal arbeide med det komande året.

Ungdommens Planprogram er det øvste politiske dokumentet for VU. Formålet med, og oppbygginga av, programmet er utdjupa i eit eige dokument.

Oppstår det konflikthar mellom Planprogrammet og andre vedtak gjort av FFU eller VU, gjeld planprogrammet som både FFU og VU sin politikk. Utdjupningsdokumentet kan endrast ved 2/3 fleirtal av FFU.

§ 2-4

VU har moglegheit til å gjere redaksjonelle endringar i FFU og eigne dokument om FFU gjer dei denne friheita.

§ 2-5

VU avgjer deltakingsavgifta for neste FFU heilt fram til invitasjonen skal sendast ut.

§ 3 Deltakarar

§ 3-1

Alle kommunar i Vestland, uavhengig av folketal, kan sende to engasjerte representantar til FFU som delegatar. Representantane skal veljast innad i ungdomsrådet eller kommunestyret. I kommunar som ikkje har ungdomsråd eller ungdommens kommunestyre bør kommunen sende to frivillige til dømes frå elevråd eller liknande. Dei som vert valt og deltek på FFU vert kontaktpersonane til VU det komande året.

Om kommunane ynskjer å sende fleire representantar er det plass til ti observatørar. Her er det snakk om å vera dei fyste til å melde frå om ynskje av desse plassane.

§ 3-2

FFU skal bestå av ungdom mellom 13 og 19år med tilknytning til fylke. Det vil seie at ein kan vere delegat frå og med det kalenderåret ein fyller 14, og til og med året ein fyller 20år.

§ 3-3

Fylkesting for ungdom skal vera partipolitisk nøytralt. Representantane representerer kommunane sine og ikkje eit politisk parti.

§ 3-4

Alle medlemmar og varamedlemmar av VU har delegatstatus. Medlem og varamedlem av VU representerer FFU og ikkje kommunen dei kjem frå.

§ 4 Nemnder og organisering

§ 4-1

FFU skal haldast ein gong i året og skal arrangerast innan utgangen av mars, så lenge VU ikkje bestemmer noko anna eller særlege grunnar talar mot dette. Særskilde grunnar kan mellom anna vera dårlig påmelding frå kommunane, sjukdom og liknande.

§ 4-2

Dersom VU finn det nødvendig kan dei kalle inn til ekstraordinært FFU.

§ 4-3

VU kallar inn til FFU fem veker før FFU skal arrangerast, medan sakspapira skal sendast ut seinast 14 dagar før arrangementet begynner.

§ 4-4

Det skal førast møtebok for FFU. Møteboka vert lagt ut på fylkeskommunen sine nettsider etter at den er ferdigstilt. Møteboka må underskrivast av to delegatar ved FFU.

§ 4-4

FFU vel to (fleire ved behov) observatørar eller gjestar til å vera teljekorps under tinget, VU kjem med innstilling til medlemmer i teljekorpset.

§ 4-5

FFU vert leia av to ordstyrar. Ordstyrarane skal veljast av tinget. Det er VU som kjem med framlegg til ordstyrar, men tinget kan kome andre framlegg.

§ 4-6

FFU vel ein valnemnd på minimum tre personar etter innstilling frå VU. Desse kan veljast mellom avtroppande medlem av Ungdommens fylkesutval, representantar frå FFU som ikkje stiller til val, nokon som har særskild erfaring med arbeid i ein valnemnd, ein person frå administrasjonen eller ein av dei politisk valde utsendingane frå fylkeskommunen. FFU og VU skal ha minst halvparten av medlemane. Valnemnda skal innstille på medlem til VU og kontrollnemnda. Valnemnda kan ikkje innstille på sine eigne medlem i nokre av posisjonane.

§ 4-7

FFU vel ei uttalenemnde på tre personar etter innstilling frå VU. Medlemene vert valt blant deltakarane på FFU. Nemnda har i oppgåve å innstille på kva saker som skal realitetsbehandlast, samt setje opp rekkefølga til røystinga. Uttalenemnda si innstilling til om sakar skal realitetsbehandlas kan endrast om 1/3 røystar for endringa. Uttalenemnda kan gjere mindre redaksjonelle endringar så lenge dette ikkje endrar innhaldet. Dei skal også tilby forslagsstillarane hjelp med å finne eventuelle betre formuleringar. Uttalenemnda kan skrive eigne forslag med same intensjon som forslag innsendt av delegatar, men i første rekkje bør uttalenemnda ha ein god dialog med forslagsstillar.

§ 4-8

FFU vel kontrollnemnd. Kontrollnemnda skal ha ein kontrollerande funksjon ovanfor VU og FFU. Kontrollnemnda skal sjå til at arbeidet skjer innanfor den ramma som er sett av vedtekne dokument på FFU. Nemnda skal bestå av tre medlem, fortrinnsvis eit avtroppande medlem av VU. Kontrollnemnda har tale - og forslagsrett på VU og FFU sine møte.

§ 4-9

Kontrollnemnda er plikta til å ta opp saka på FFU dersom det oppstår tvil om korleis Ungdommens planprogram eller vedtekter skal forståast. Fram til Ungdommens fylkesting har behandla saka er det kontrollkomiteen si tolking som gjeld.

§ 4-10

FFU kan setje ned andre komitear med andre mandat.

§ 4-11

Kommunane i Vestland kan melde inn saker til FFU. Sakene skal bearbeidast av VU og må difor vera i VU sine hender minst ein månad før tinget.

§ 5 Vedtak og røysting

Minst 50% av fylkesting for ungdom sine frammøtte delegatar må vere til stade i møtet for at vedtak skal vere gyldige. Alle vedtak skal gjerast ved røysting.

Vedtak vert gjort med vanleg fleirtal.

Dersom røystene står likt vert det votert over saka éin gong til. Denne voteringa kan føregå skriftleg dersom nokon i møtelyden ønskjer det. Dersom røystene deretter igjen står likt er leiar i VU si røyst avgjerande.

§ 5-1

Vedtekter må bli stemt gjennom ved $\frac{2}{3}$ fleirtal.

§ 6 Arrangement i regi av Ungdommens fylkesting/Ungdommens fylkesutval

§ 6-1

Det er ved alle arrangement i regi av FFU og VU nulltoleranse for trakassering.

§ 6-2

Alle møte og tilstellingar i FFU og VU skal vere rusfrie under heile arrangementet/opphaldet.

§ 6-3

Deltakarar som bryt regelverket etter § 6-1 og § 6-2 eller kjørereglane vedteke av FFU eller VU kan sendast heim frå møtet eller arrangementet etter vedtak i kontrollkomiteen.

§ 6-4

Dersom medlem i VU, kontrollnemnda eller deltakarane ved FFU/VU sine arrangement får informasjon om brot på vedtektenes § 6-1 skal dette meldast til fylkesadministrasjonen sitt varslingsutval etter diskusjon med Ungdommens fylkesutvals rådgjevar/sekretær. Desse sakene skal handsamast under taushet fram til endeleg konklusjon er fatta.

Ungdommens planprogram for Vestland – forslag til ramme

Dette er eit forslag til korleis fylkesting for ungdom kan sette opp eit planprogram. Her kan ein tenke ut forslag på førehand og ein kan komme med idear under fylkestinget. Det vil verte lagt opp til gruppevis arbeid med planprogrammet. Ungdommens planprogram vil vere oppe for revidering kvart fylkesting for ungdom.

DEL 1 VISJON OG VERDIAR

VISJON

Her bør ein tenke gjennom kva slags mål og overblikk fylkesting for ungdom skal arbeide etter.

VERDIAR

Verdiane skal seie noko om kva fylkesting for ungdom står for. Det er viktig å ha tydeleg verdiar som fylkesting for ungdom arbeidar etter. Dette gjer ein tydeleg identitet legitimitet i Vestland fylkeskommune.

DEL 2 MÅL FOR PERIODEN

Her kan ein komme med forslag til konkrete politiske saker og mål ein meiner fylkesting for ungdom skal stå for og jobbe for. Det er desse måla som Vestland ungdomsutval skal arbeide etter.

Kultur, idrett og integrering

Fylkesting for ungdom Vestland meiner...

Næring, naturressursar og innovasjon

Fylkesting for ungdom Vestland meiner...

Opplæring og kompetanse

Fylkesting for ungdom Vestland meiner...

Samferdsel og mobilitet

Fylkesting for ungdom Vestland meiner...

Fylkesting for ungdom frå A til Å

Benkeforslag: Forslag om endring av valkomitéens innstilling til medlemmer for Vestland ungdomsutval.

Debatt: Diskusjon der man kjem med argument for ei sak. På fylkesting for ungdom skal me debattere sakene i ungdommens planprogram (UPP), forslag til nye saker og vedtekter.

Delegat: Ein deltakar på fylkesting for ungdom som har tale-, forslags- og stemmerett.

Endringsforslag: Delegatane på fylkesting for ungdom kan kome med forslag til endringar på punkta som allereie står i saker på saklista. Dei kan anten endre innhaldet eller formuleringa i punktet.

Etterretning: Å ta noko til etterretning tyder at ein merkar seg innhaldet i ei sak, utan at ein tek direkte stilling til det eller gjer noko meir med det.

FFU: Fylkesting for ungdom. Samlinga for ungdomsråd og ungdommens kommunestyre i Vestland.

Forretningsorden: Spelereglar for korleis møtet skal haldast. Forretningsorden kan sei noko om kven som kan møte og stemme, taletid og korleis debatten og votering skal gå føre seg. Forretningsorden er noko av det fyrste som vert tatt opp på eit møte, sånn at alle veit korleis møtet skal gå føre seg.

Formelt antrekk: Middagen på laurdag er formell! Formelle klede er ikkje joggebukse, ikkje collegegenser, men dress/skjorte eller kjole!

Forslag: Delegatane kan kome med forslag til saker til ungdommens planprogram eller andre saker på saklista. Det er lurt å forberede dette på førehand og gjerne diskutere med medlemmene i ungdomsrådet. Forslaget treng ikkje ha noko å gjere med det som allereie står i saka. Alle forslag skal leverast inn skriftleg, og må bli fremma frå talarstolen slik at alle delegatane kan diskutera det. Uttalenemnda vil hjelpe til dersom du treng hjelp med å skrive forslaget.

Fylkesordfører/fylkesvaraordfører: Leiaren og nestleiaren av det vaksne fylkestinget. Jon Askeland er fylkesordfører og representerer Senterpartiet, medan Natalia A. Golis er fylkesvaraordfører og representerer Miljøpartiet de Grøne.

Gjester: Personar som av ulike grunnar er invitert til fylkesting for ungdom. Gjester har talerett, men ikkje forslagsrett og stemmerett.

Innlegg: Den forma ein vanlegvis brukar når ein tek ordet. Ein kan teikna seg til innlegg ved å vise teiknet som møteiarane forklarar på fylkesting for ungdom. Ein kjem då på talelista og får som regel ei viss tid til rådighet, gjerne rundt 3 minutt, til å leggje fram sitt syn på ei sak. Andre kan kome med replikkar på ditt innlegg.

Innstilling: Ei tilråding av kva man skal stemme i ei sak. Fylkesting for ungdom kan kome med innstilling til forretningsorden, møteiarar, protokollskrivarar, protokollunderskrivarar, redaksjonskomité og valkomité. Delegatane på fylkesting for ungdom treng ikkje stemme i tråd med innstillinga dersom dei ikkje er einige.

Kontrollnemnd: Fylkesting for ungdom si vaktbikkje. Arbeidsoppgåvene til kontrollkomiteen er å passe på at VU og FFU arbeider etter dei gjeldande vedtektene. Kontrollkomiteen består av tre medlemmar, og vanlegvis er det ungdommar som tidlegare har vore medlemmar i fylkesting for ungdom.

Konstituering: Å konstituere møtet vil seie å fatte ein rekke vedtak som klargjer korleis møtet skal verte heldt, som til dømes val av møteiarar, referantar og vedtak av dagsorden og forretningsorden.

Legge til grunn: Under votering mellom to alternativ vert eitt av alternativa lagt til grunn. Dei som er ueinige med det som vert lagt til grunn må aktivt vise stemmeteikn.

Møteiarar: Dei som har ansvaret for å leie møtet etter dei reglane som fylkesting for ungdom sjølv har vedteke i forretningsorden. Dei skal vere nøytrale, og styre talelista slik at alle får sagt si mening. Det er

møteleiarane som tildeler ordet til dei som ønskjer å sei noko. Møteleiarane har ansvar for at debatten avsluttast innan den tidsramma ein er blitt einige om.

Observatør: Ein deltakar som er med på fylkesting for ungdom for å observera. Observatørane har ikkje talerett, forslagsrett og stemmerett, og kan heller ikkje verte vald til fylkesting for ungdom. Dei kan få andre til å foreslå sin sak dersom dei ønskjer det.

Plenum: I fellesskap.

Protokoll: Det formelle namnet på referatet som vert skrive under møtet. Protokollen inneheld til dømes kven som stiller forslaget, resultat av votering og talet på røyster som er for og mot.

Protokollskrivarar: Dei som skriv protokollen, på fylkesting for ungdom er det to personar. Protokollen vert skriven av administrasjonen i Vestland fylkeskommune og vert på vegne av fylkesting for ungdom underskriven av to delegatar.

Replikk: Når nokon held eit innlegg som ein er ueinig i, kan ein teikne seg til replikk. Replikk er altså ein kommentar til eit innlegg. I de fleste samanhengar ber ein ikkje om replikk for å uttrykke einighet, då dette tek unødvendig tid. Dei som ber om ordet til replikk får ordet rett etter innlegget er ferdig. Det er ikkje lov til å teikne replikk på replikk, men innleggshaldar har anledning til svarreplikk.

Røysteføre: Dei som kan stemme under fylkesting for ungdom.

Sakliste: Ei liste over saker som skal behandlast på møtet, og kva rekkjefølgje dei skal behandlast i.

Saksopplysing: Dersom nokon under debatten har sagt noko ein veit er ukorrekt, kan ein ta ei saksopplysing for å kome med ein kort faktaopplysing til saken. Ei saksopplysing er ein relevant og forklarande faktaopplysing, det er viktig å hugse at ikkje alle faktaopplysingar er saksopplysingar. Dei må altså vere relevante og forklarande.

Simpelt fleirtal: Det alternativet som får flest røyster vinn.

Strek: Å setje strek for debatten betyr at ingen fleire kan be om ordet. Møteleiarane skal gi beskjed før dei set strek, slik at alle som vil sei noko får mogelegheit til å teikne seg til debatten.

Strykingsforslag: Delegatane på fylkesting for ungdom kan leggje fram forslag om å fjerne delar av ungdommens planprogram og vedtekter. Dette skal leverast inn skriftleg, men også fremmast på talarstolen.

Talarstol: Det er her magien skjer! Deltakarane legg fram forslaga sine. Dersom ein har eit forslag må ein ta til motet og klatre opp på talarstolen. Talarstolen bit ikkje, men dersom ein er ny kan det lønne seg å helse på den i ein pause før ein debutterer i ein debatt. Det er heilt greitt å snuble litt i sine eigne ord eller sjå ned i eit nedskrive manus, ingen forventar at ein skal vere proff dei fyrste gongane.

Tellekorps: Dei som har ansvaret for oppteljing av stemmene under voteringane. Tellekorpset vert valt under konstitueringa i starten av møtet.

Teikne seg til debatt: Gi beskjed til møteleiarane om at ein vil seie noko i debatten.

VU: Vestland ungdomsutval er arbeidsutvalet til FFU. Det er dei som blir valt på FFU, og som skal jobbe med politikken som blir vedtatt på FFU.

Ungdommens planprogram: Eit dokument som inneheld all den politikken og dei sakene som fylkesting for ungdom vedtek. Ungdommens planprogram er delt inn i dei same områda som Vestland fylkeskommune. Det er delegatane på som fylkesting for ungdom som vedtek kva som skal stå i det nye ungdommens planprogram.

Ungdomsråd/ungdommens kommunestyre: Gruppe ungdommar som er vald frå sine skular, organisasjonar, klubbar eller liknande for å jobba med saker som angår ungdom i kommunen sin.

Representantar frå ungdomsråd/ungdommens kommunestyre er delegatar for sin kommune på som fylkesting for ungdom

Uttalenemnd: Ei nemnd som skal gå gjennom alle forslaga, sortere dei i eit forståeleg dokument og utføre språkvask. Redaksjonskomiteen skal hjelpe delegatane med å skrive forslag dersom dei ønskjer det. Dei kan også kome med eigne forslag som har same intensjon som innsendte forslag.

Valkomité: Ein komité som jobbar med val av nye representantar til som fylkesting for ungdom og kontrollkomitéen. Valkomiteen held intervju under som fylkesting for ungdom og lagar ei innstilling som det skal voterast over på søndag. Ta kontakt med valkomiteen om du er interessert i å vere med i VU!

Vedtak: Det som vert bestemt eller avgjort.

Vedtekter/Reglement: Ein serie samanhengande formelle reglar og føresegnar for korleis VU og FFU skal fungere.

Votering: Avstemming. Den prosessen som skjer når delegatane skal stemme over dei ulike forslaga.

Årsmelding: Informasjon om kva som har blitt gjort av VU sidan førre FFU.

Notat: